

188

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

DIN LUCRĂRILE TRIMISE LA CONCURS:

„MESAJUL ALBAȘTRILOR" ȘI „PIATRA ALATÎR"

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

DINTRE LUCRĂRILE TRIMISE LA CONCURS:

D. TODERICIU

Mesajul albaştrilor

(R. P. R.)

★

E. VOISKUNSKI — I. LUKODIANOV

Piatra Alatîr

(U. R. S. S.)

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VIII — Nr. 188 — 15 septembrie 1962

Citiţi în numărul viitor al colecţiei povestirile ştiinţifico-fantastice trimise în cadrul concursului

„Oglinda răsturnată“

şi

„Un erou jules-vernean“

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU
(Moment din povestirea „Mesajul albaştrilor“)

D. TODERICIU

Mesajul albaştrilor

O îndepărtată bătaie de clopot vesti ceasurile zece ale nopţii. Sirenele fabricilor din împrejurimi se puseră la rîndul lor în mişcare.

Inginerul Victor Georgescu lăsă pe tăblia mesei de lucru — lipită de instalaţie — micul bloc de ebonită, legat prin fire subţiri de trupul masiv al cronometrului atomic. Era dezamăgit. „Nimic!" Nici în acest sertar al panoului nu izbutise să descopere vreo defecţiune. Circuitele minuţios controlate, unul după altul, nu prezentau vreun aspect neobişnuit. De altfel, nici măcar „accidentul" datorită căruia îl prinsese o oră atît de nepotrivită aici, lîngă instalaţie, nu era anormal. Un deranjament al aparaturii de control auxiliare. Unul dintre desele, prea desele deranjamente... Complexitatea lucrării, realizată pentru prima oară în lume la Bucureşti, după o schemă „senzaţional de originală", cum se pronunţaseră specialiştii de peste hotare, justifica desigur asemenea mici... accidente. Le justifica, dar totuşi s-ar fi căzut să se întîmple mai rar — se încruntă la acest gînd tînărul inginer, chiar dacă instalaţia nu ieşise încă din probele tehnologice.

— Rămîn eu! spusese Victor. Am să-i controlez etajele de lucru, circuit cu circuit. Rîndul trecut i-am dibuit meteahna după mai puţin de o oră de căutare... Dioda aceea... Vă mai aduceţi aminte?

Profesorul Andrieş clătinase din cap cu îndoială:

— Neglijezi surprizele calculului probabilităţilor, tinere... Defecţiunile întîmplătoare nu apar mereu în ace-

eași formă... Sper însă că de astă dată, încheiase „șeful" cu un surîs, vei avea norocul să afli în mai puțină vreme pricina celor întîmplate. De pildă, într-un sfert de oră... Ce zici ?

— Nădăjduiesc că nu urmăriți să-mi puneți ambiția la încercare, rîse la rîndul său tînărul și, rămas singur, se și așternu pe lucru...

— Chipul lui Andrieș îi mai stărui o vreme în minte, pe cînd, aproape mașinal, degetele îi desfăceau butoane, tăblii, casete, luînd, cu aparatele de control — încheietură cu încheietură — pulsul instalației...

Adevărat om de știință, profesorul! Iar instalația — cum potrivit o numiseră ziarele — copilul său... Un copil capricios însă, în orice caz. Și aceasta cu toate că „educatorii" cei mai potriviți nu lipseau. Prin mintea inginerului Georgescu se perindară — pentru o clipă — chipurile sutelor de „părinți" ai mașinii : savanți, fizicieni, electroniști, proiectanți, constructori, montori.

Aparatul, denumit pe scurt ESHM, exploratorul structurilor hiperfine ale materiei, releva o complexitate cu adevărat unică. Dotat cu un dispozitiv electrono-microscopic, ESHM explora structurile „hiperfine" ale materiei vii, înregistrînd fiecare proces la viteza cu care se desfășura. Un dispozitiv de observație automată, „investigatorul", alegea apoi din cele peste 225 milioane de „vederi" realizate pe secundă de „obiectivul" instalației doar pe cele în care erau surprinse transformări interesante. Acestea erau apoi transmise spre înregistrare unor analizoare electronice speciale. In acest fel, fenomenele vieții erau minuțios cercetate, stabilindu-se natura specifică individuală a miilor de procese simultane din edificiul subcelular. Utilizarea aparatului deschidea mari perspective biologiei. Toate problemele tehnice legate de realizarea unui asemenea complex electronic fuseseră rezolvate pe rînd. De multe ori în cursul construcției, observații făcute pe drum amelioraseră, în părțile lui esențiale, proiectul ESHM. Necesitatea măsurării exacte nu numai a vitezelor de desfășurare ale microbioproceselor studiate, ci și aceea de fixare a momentelor inițiale și finale ale experimentărilor (dintre care unele priveau fenomene „terminate" în mai puțin de 1/100 000 000 parte din secundă)

necesitase completarea instalației cu un cronometru atomic.

Iar acum ?...

Victor Georgescu își privi, nu fără mîndrie, „ceasul"...

— O adevărată bijuterie! Păcat că nu-l poți purta la mînă, Victore. Ai fi în stare să dormi noaptea cu el nedezlegat..., îl necăjiseră colegii. Deși, în afara celor douăzeci sau treizeci de probe, „ceasul" nu fusese încă pus să lucreze, inginerul se pasionase pentru instalația de care răspundea. Zi de zi o aprofunda cu ajutorul calculelor și al aparatelor de control, ajungînd să-i cunoască din ce în ce mai bine „anatomia". Chiar dereglările nu făceau decît să-i stimuleze și mai mult afecțiunea pentru acest utilaj extraordinar, intrat abia de două luni în primele probe tehnologice.

Lucra de cîteva ore... Terminase pînă acum de două ori revizuirea conexiunilor generale, măsurase — unul după altul — indicii de funcționare a părților de instalație, luate fiecare separat... Totul era în regulă. In ansamblu însă lucrurile nu mergeau cum ar fi trebuit. Deranjamentul persista.

Enervat, inginerul Georgescu începu să desfacă întregul sertar care adăpostea circuitele probabil buclucașe, îi întinse legăturile pe masa de lucru și reluă cu minuțiozitate controlul. Excitație normală, intensitate constantă, tensiuni nominale *...

Fără îndoială că de astă dată am obosit, își spuse Victor contrariat că nu izbutea să descopere cauza accidentului. Tensiunea de lucru și intensitatea de regim a curentului de alimentare erau cele prevăzute. Aparatul era viu... Inciudat, inginerul apăsă un buton scoțînd din circuit sertarul...

Cu mișcări încete, voit calme, tînărul consultă apoi încă o dată un carnețel din buzunarul halatului... Valorile indicate de aparatele de control corespundeau întru totul parametrilor normali de lucru. Cuplă din nou sertarul în schema generală.

---

* Prin tensiuni nominale se înțeleg tensiunile pe care trebuie să le aibă în mod obișnuit la borne orice aparat care lucrează sub curent electric în condiții normale *(n.a.)*.

O lumină portocalie, clipind grăbit în colţul unui panou al instalaţiei, îl făcu să tresară... Ecranul! Fotopanorama creierului electronic intrase în funcţiune, deşi etajul superior al ESHM era stins şi nici nu-l pornise nimeni. Intrase în funcţiune... De la sine? Declanşarea automată a ecranului necesita un consum de energie, pe care instalaţia nu-l putea furniza. Nu! E imposibil! Specialistul alungă, ridicînd din umeri, orice gînd absurd... Il pornise probabil chiar el, într-o clipă de neatenţie... Cine ştie ce contacte necontrolate... Vreo izolaţie străpunsă... Alt semn discret al unei defecţiuni latente, pe care probele tehnologice nu-l scoseseră încă la iveală... Ce instalaţie buclucaşă! Marea ei calitate era într-adevăr sensibilitatea, dar, în acelaşi timp, şi partea ei slabă... Avea dreptate Andrieş, în domeniul aparaturii electronice complexe avantajele prezintă întotdeauna un revers neplăcut.

Semnalizatorul portocaliu continua să clipească... Ridicîndu-se gînditor de pe taburet, Victor Georgescu se îndreptă spre compartimentul ecranului, „sala de lectură" a complicatei aparaturi.

Ecranul nu se afla prea aproape. 32 de metri pe orizontală şi 12 metri pe verticală despărţeau cronometrul atomic de fotopanoramă; aceasta deoarece creierul electronic ocupa nu mai puţin de 24 de încăperi situate pe 3 paliere ale unei impunătoare clădiri.

Să deschizi şi să închizi pe rînd nouă uşi şi să urci de trei ori cîte 14 trepte, iată o „corvoadă", care necesită un timp suficient pentru ca să judeci şi chiar să condamni cu asprime... surprizele tehnice ale unui aparat. Mai ales cînd acesta te pune pe drum... Ar fi greu de spus însă că tînărul era într-adevăr supărat. Dimpotrivă chiar... „de data aceasta am să reuşesc să-l conving"... Andrieş era cel care trebuia convins. Toate compartimentele autonome ale ESHM erau prevăzute cu un dispozitiv de siguranţă, care permitea deconectarea, „stingerea generală", oprirea întregii instalaţii. Cronometrul atomic nu dispunea însă de un asemenea mecanism. Profesorul Andrieş găsise că este inutil să prevadă un declanşator general.

„Inseamnă să nu pot interveni cu nimic", protestase la început tînărul inginer. „Să fim serioşi, tovarăşe Georgescu, îi răspunsese profesorul. Detaliile unei aparaturi sînt generate doar de necesitate şi nu de ambiţia — chiar bine intenţionată — a celor care lucrează cu ea... Ceasul are menirea să verifice şi să semnalizeze, nu să oprească instalaţia..."

Amintindu-şi de cuvintele lui Andrieş, inginerul surîse... Ce figură ar mai fi făcut acum profesorul. Aici, aici în faţa primei năzdrăvănii de proporţii mai serioase a cronometrului, plin de surprinzătoare iniţiative, chiar în cursul unei biete tentative de control şi reparaţie...

In faţa ultimei uşi de pe palierul superior ezită o clipă, apoi apăsă hotărît pe clanţă şi pătrunse zgomotos în încăpere... Drept în faţa lui, la cîţiva paşi doar, ecranul!

Cu ochii pironiţi asupra întinsei suprafeţe acoperite cu o sticlă special aluminizată, elegant încadrată într-o ramă alburie de material plastic, Victor Georgescu se opri ca ţintuit locului...

Şovăind, făcu doi-trei paşi îndărăt... Ecranul era nu numai luminat, aşa cum ar fi trebuit să fie, nu! Pe el se urmăreau într-o neaşteptată succesiune imagini alcătuite dintr-un caleidoscop de linii, forme şi culori... Ochii tînărului se desprinseră precaut, alunecînd în jos şi lateral spre locul ştiut... Indicatorul de lucru al investigatorului. Acul înţepenit în poziţia zero. Era şi normal să fie aşa... Fiind semnalizată defecţiunea, instalaţia principală fusese scoasă din probe. Atunci? Tînărul îşi ridică încet privirile. Realitatea din faţa ochilor îl invadă cu o nelămurită senzaţie de spaimă... Stîngaci îşi căută batista şi după ce-şi nimeri buzunarul, îşi şterse tîmplele de năduşeală cu o mînă nesigură...

Imaginile, asemenea unor imense draperii schimbătoare, îşi transformau neîncetat nuanţele şi formele... Linii luminoase apăreau, se îngroşau şi apoi se desfăceau ca într-o nesfîrşită revărsare de culori, a căror ordine îl izbi de la început pe mutul spectator al acestei neobişnuite simfonii cromatice. Violet, indigo, albastru, verde, galben, portocaliu şi roşu... Cum compune oare aparatul asemenea bizare imagini? De la violet

la roşu, culorile se înlănţuiau necontenit, izvorînd parcă din aceeaşi albă jerbă de lumină, apărînd una după alta şi una din alta, de sus în jos, într-o mereu aceeaşi succesiune... Liniile de lumină se desfăceau pe ecran, trecînd prin miriade de tonuri intermediare în componentele spectrului solar... Fascinat de fantasticul joc policrom, copleşit de uluirea din care nu-şi mai revenea, inginerul nu contenea să se întrebe despre sursa ciudatului fenomen... Să fie totuşi de vină numai instalaţia? Cunoştinţele sale despre natura luminii nu-i dădeau tînărului candidat în ştiinţele fizico-matematice temeiul să-şi poată explica tot ceea ce vedea...

Deodată, decorul se schimbă şi în faţa ochilor larg deschişi ai lui Victor Georgescu se ivi, într-o scurtă secvenţă de film mut, un grup. Andrieş, el însuşi, cei doi mecanici de schimb şi energeticianul-şef, proiectaţi pe decorul de fond al compartimentului cronometrului atomic. Andrieş, vorbind cuvinte neauzite, îl bătea tocmai protector pe umăr... Tînărul recunoscu scena, trăită aievea cu patru sau cinci zile în urmă, cu prilejul ultimei defecţiuni descoperite la instalaţie.

Fără de veste, imaginile de pe ecran începură să tremure uşor, apoi prinseră să se rotească vertiginos şi totul se întunecă... In mijlocul ecranului rămase doar un singur punct luminos, căruia întunericul din jur îi dădea perspectiva unei profunzimi fantastice... Curînd senzaţia se întări şi, brusc, punctul, mărindu-se, deveni gura unui imens tunel de beznă, în care privirile inginerului Georgescu fură atrase ca de vîltoarea unui irezistibil abis... Căderea (căci senzaţia era aceea a unei ameţitoare prăbuşiri) în golul de lumină de la capătul irealului tub, cu pereţii rotunzi, şlefuiţi într-un bloc de întuneric, căderea continuă... De-a lungul neverosimilului tunel, începură să alerge din fund înspre el figuri de constelaţii, la început familiare, apoi tot mai necunoscute. Stelele Racului făcură loc semnelor cereşti ale Gemenilor, luminile din Taur fură ajunse din urmă de cunoscuta înfăţişare a Berbecului. Capricornul îşi prezentă şi el „farurile de poziţie" * după Peşti şi după Vărsător.

* Far de poziţie — lumină de semnalizare a obiectelor în timpul nopţii (n.a).

Neînduplecatul tunel, prin care privirile inginerului Georgescu alunecau din ce în ce mai repede și mai departe, gonea înainte, mereu înainte, lăsînd în urmă stele și lumi de lumini și de întuneric, pe care redusele cunoștințe de astronomie ale tînărului nu-i mai îngăduiră să le recunoască... Deodată, ca la un semn, cu precizia unei simple mișcări de caleidoscop, reliefuri și forme se născură în străfulgerarea unei singure clipe. Se născură, așezîndu-se fiecare la locul său, în fața înmărmuritului spectator. Inginerul se apropie ca vrăjit de ecran, sprijinindu-se cu amîndouă mîinile de bara de protecție.

Un glob splendid își strecura reflexele de peruzea printre masele difuze ale unui înveliș noros. Văzîndu-l, ai fi spus că un mecanism de orologerie mișcă o sferă îmbrăcată în solzi strălucitori de șopîrlă și învelită mai peste tot într-o blană de vată.

Alunecarea continua... Norii acoperiră totul... De sub ei apoi răzbătu lumina... In fața ochilor lui Victor apăru ritmic, legănîndu-și valurile abia trezite la viață, o bănuită briză, o întindere oceanică, cu apele de culoarea alămîii. Un zbor alb, a cărui pricină nu izbuti s-o deslușească, îi fîlfîi prea aproape, iar două întunecate încrucișări, iscate deasupra zării, peste noianul apelor, nu-i dădură nici ele prilejul de a înțelege pe deplin rostul celor văzute. Imaginile continuau să se perinde. Foarte curînd, privirile îi acostară la malul oceanului de chihlimbar, pe o plajă al cărei nisip bătea într-o strălucitoare nuanță de indigo... De aici încolo totul deveni o goană peste lanuri și păduri portocalii, lăsînd din cînd în cînd în urmă clădiri de formă ciudată cu ziduri albe și acoperișurile plate sau țuguiate, învelite în solzi de smalț violet... Fulgere în chip de stele incandescente brăzdau uneori înălțimile, descriind traiectorii ciudate, înscrise în volute complicate ori în line, dar uluitor de rapide alunecări, coborînd în spatele codrilor sau iscîndu-se din umbra vreunui munte golaș și siniliu. Să fie oare aparate de zbor?

Ecranul fu însă acoperit de un zid alb, compact, care se apropia atît de vertiginos, încît bietul pămîntean, strivit parcă lîngă bara de protecție, se dădu speriat la o

parte... Totul era atît de real... Imaginea trecu prin zid. Înăuntru, în jurul unei mese, trei făpturi întru totul asemănătoare oamenilor, poate doar cu ochii ceva mai mari şi buzele mai puţin pronunţate, cu părul de culoarea bronzului, iar cu pielea feţei şi a mîinilor albastră, stăteau în jurul unei mese lungi. Pe un perete al încăperii se afla un uriaş ecran hexagonal. Amănuntele aduse de fotopanoramă îi îngăduiau lui Victor să înregistreze detalii de o neaşteptată fineţe. Unul dintre cele trei personaje se ridică de pe scaunul său şi, solemn, se apropie de ecranul hexagonal. Întinse mîna, apăsă pe un buton... Ecranul se aprinse; în centrul său apăru proiectat, sprijinit de o bară... bara de protecţie a ESHM, el însuşi, inginerul Victor Georgescu!

Continuînd să nu-şi desprindă privirile de pe ecran, tînărul îşi duse maşinal mîna stîngă spre ceafă, scărpinîndu-se în cap cu un gest obişnuit şi pe care nu-l făcea decît în ocazii de mare încurcătură.

Dincolo, pe ecranul televizorului din perete, propria lui imagine făcu la fel. Grăbit, cu gesturi febrile, Victor îşi tamponă din nou fruntea cu batista, dădu de cîteva ori din cap, încercă timid să-şi ridice neobservat mîna, salutîndu-se singur printr-un discret fluturat din degete... Chipul de dincolo — el însuşi reflectat ca într-o oglindă — procedă întocmai...

Mii de gînduri se învălmăşiră în mintea tînărului, într-un vîrtej de-a dreptul ameţitor. Deodată, chiar şi gîndurile i se opriră... Venindu-i în întîmpinare, cu spatele la propria lui imagine din televizor (imagine care se şterse alunecînd lateral, ca şi cum ciudata încăpere de dincolo s-ar fi rotit), făpturile albastre îi făcură front, salutîndu-l reverenţios, cu o solemnitate plină de cea mai adîncă seriozitate. Stingherit, inginerul se surprinse răspunzîndu-le la salut, cu o aceeaşi gravă înclinare. Întorcîndu-se apoi, unul dintre cei trei luă de pe masă un soi de baghetă şi se apropie de o placă albă cenuşie fixată pe perete, aidoma unei table de şcoală. Apoi personajul începu să deseneze semne, linii, forme, contururi ciudate care, concretizîndu-se sub atingerea baghetei, se iveau ba negre, ba roşii pe luciul tăbliei din perete.

O cruce? Nu... Un sistem de coordonate! Abscisa, ordonata, iar la întretăierea lor punctul zero. Curios, inginerul aşteptă cu nerăbdare notaţiile: un mic triunghi cu vîrful în sus pe abscisă, la dreapta punctului zero; un alt triunghi cu vîrful în jos, la stînga... La capătul superior al ordonatei, din nou semnul din dreapta; la extremitatea inferioară, cel din stînga. Triunghiul cu vîrful în sus înseamnă, desigur, plus, iar cel cu vîrful în jos, minus..., interpretă inginerul simbolurile. Aşadar, cu acelaşi sistem de referinţe: terestrele coordonate carteziene...

Mişcîndu-se, bagheta atinse un punct din cîmpul al treilea al sistemului de coordonate carteziene — cîmpul negativ. Un copac portocaliu începu să crească... cu rădăcinile pe abscisă, atîrnînd sub ea ca dintr-un tavan imaginar. Arborele se lungi şi se lăţi, acoperind aproape întreg cîmpul... O cută de nedumerire brăzdă faţa inginerului... Bagheta atinse din nou placa. Arborele spînzurat de rădăcini dispăru... In locul său se ivi imaginea unui copil, cu capul în jos, acesta crescu, deveni un tînăr bărbat, apoi un bătrîn gîrbov, pe cînd, pe jumătatea inferioară a ordonatei, apăreau diviziuni marcate cu diferite semne. Timpul! Pe ordonată, ei înscriu timpul... Cu capul în jos... De ce cu capul în jos? Diviziunile de pe axa timpului se opriră. Figura omului răsturnat semăna într-un mod straniu cu înfăţişarea omului albastru de lîngă perete... Vîrsta deci... Pe aceasta o exprimau diviziunile... Timpul! Bagheta îşi mută vîrful, atingînd de astă-dată un punct din cîmpul întîi al sistemului de coordonate... cîmpul pozitiv. De sub capătul în mişcare al băţului se ivi perfect schiţat din cîteva linii... chipul încruntat al inginerului: un bust abil desenat, deasupra abscisei şi în totală opoziţie geometrică cu imaginea răsturnată a necunoscutului albăstrui.

Bagheta se mişcă din nou... alături de pămîntean, pe grafic se ivi cunoscuta siluetă a edificiului atomic — un nucleu roşu înconjurat de electroni negri în rapidă mişcare pe cîteva orbite convenţionale... atomul de hidrogen, atomul de oxigen, atomul de azot, cel de carbon. Şi dincolo, jos, în cîmpul opus al sistemului de coordonate, apărură imaginile celor patru atomi, de astă-dată însă nucleul era negru, iar electronii de pe orbitele argintii erau

roșii. Victor Georgescu se aplecă parcă pentru a vedea mai bine. Lîngă primele nuclee, stăruia semnul cîmpului întîi al sistemului de referință... nucleele atomilor din cîmpul opus care îl însoțeau pe savantul albastru erau marcate cu semnul contrar...

O orbitoare lumină țîșni din micile triunghiuri cu vîrfurile îndreptate în sus și în jos, copleșind gîndurile tînărului inginer... Substanță și antisubstanță... * Făpturile albastre, creaturi inteligente, viețuiau într-o alta lume, alcătuită din antisubstanță și în care timpul se scurgea în mod contrar...

Entuziasmat, uitînd pentru moment să mai caute vreo altă explicație, Victor Georgescu dădu cu energie din cap în semn că a înțeles, ba mai mult, izbucni năvalnic strigînd de cîteva ori: „Așa e... am înțeles... am înțeles...".

Omul de la tablă se întoarse spre Victor și, privindu-l pătrunzător cu ochii lui mari, al căror iris era galben-roșiatic ca șofranul, îi porunci parcă să-l urmărească atent mai departe... Cele două figuri, răsturnate una față de alta, rămaseră la locul lor. În cele două cîmpuri opuse ale sistemului de coordonate crescură în sus, în partea din dreapta, și în jos, în cea din stînga, două reprezentări ciudate.

In cîmpul pozitiv, două puncte galbene apropiate se ridicară, depărtîndu-se... în celălalt cîmp, diametral opus, două puncte roșii îndepărtate, de sub abscisă, porniră și ele la drum, apropiindu-se, pe măsură ce coborau.

Curbele se opriră... Aveau înfățișarea a două pîlnii, una galbenă, alta roșie, cu laturile paralele, două cîte două...

Necunoscutul cu părul de bronz se întoarse privindu-l cercetător pe tînărul inginer care, pierdut în căutarea unei dezlegări, căuta, căuta... Bagheta reintră în funcțiune. Reduși la dimensiuni minuscule, inginerul și savantul albastru, unul în picioare în cîmpul său, celălalt atîrnînd cu capul în jos în cîmpul al treilea al sistemului de referință, amîndoi cu spatele la ordonată, se lipiră de ea. Apoi cele două imagini se îndepărtară una de

---

* După cum se știe, prin antisubstanță știința modernă înțelege acea formă a materiei care este alcătuită din antiparticule: antiprotoni, antineutroni, pozitroni (*n.a.*).

alta, de-a lungul abscisei... un pas, doi pași, trei pași... Spațiul! strigă triumfător inginerul, spațiul și antispațiul...

In minte i se făcu lumină... Curbele nu reprezentau decît uriașul mers al celor două lumi atît de diferite. In primul caz, o regiune cosmică alcătuită din substanță și aflată în plină expansiune — punctele galbene se depărtau unele de altele în timp; în al doilea caz, o zonă constituită din antisubstanță și aflată într-un proces de contracție...

Dar făptura albăstruie încă nu isprăvise tot ce avea de arătat...

In partea de sus a graficului, după ce se lărgiseră, curbele în formă de pîlnie începură să se strîngă; jos, dimpotrivă, curbele foarte apropiate se îndepărtară. Continuările însă își schimbau culoarea, adoptînd-o pe aceea a pîlniei din cîmpul opus. Pe tablou părea să fi apărut două coloane, formate din trapeze galbene și roșii, alipite alternativ, cînd pe baza mare, cînd pe cea mică.

Lucrurile se petreceau ca și cum, pentru a se putea desfășura în timp, cele două sisteme își reveneau din expansiune sau din contracție printr-o fază contrară, în care substanța trece în antisubstanță, iar aceasta din urmă în substanță...

Natura celor două lumi am înțeles-o, își spuse inginerul. Trecerea însă dintr-o zonă în alta, cum ar putea fi făcută? De parcă i-ar fi ghicit gîndul, învățatul albastru schiță noi mișcări de baghetă. Pe tablou apărură din nou șirurile de pîlnii.

Alungindu-se, fiecare coloană își împreună capetele alcătuind un cerc. Cu o mișcare cunoscută de Victor doar din filmele de desene animate, bagheta lovi ușor unul dintre cercuri, care, vibrînd, se instală peste celălalt. In același timp trapezele se subțiară, transformîndu-se într-o linie, iar cele două figurine dinainte (Victor și savantul albastru) prinseră a se roti pe aceste orbite, aidoma unor electroni dintr-un sistem atomic.

In clipa în care bagheta se apropie de centrul reprezentării, Victor își dădu seama de semnificația celor văzute.

Da. Totul are loc ca şi în minuscula lume a atomului. O orbită corespunde unui nivel de energie. Ca să împingi afară un electron de pe orbita lui îi furnizezi un surplus de energie, ca să-l aduci pe orbite interioare îi iei din zestrea de forţă de care dispune...

Ipoteza savantului sovietic G. I. Naan, emisă încă prin anul 1962, cînd verificase ecuaţiile lui Dirac în cadrul unor lucrări din domeniul teoriei relativiste, îi reveni tînărului inginer în minte, ca o anticipare a ceea ce-l învăţa acum acest ciudat profesor dintr-o antilume... Universul? O uriaşă pulsaţie, în care lumi în expansiune şi lumi în contracţie îşi conduc funcţionarea după marele mecanism al dialecticii naturii şi al legităţii ei. Lumi care, chiar atunci cînd sînt substanţial opuse, se caută una pe alta pentru a se ajuta pe căile fără de sfîrşit ale cunoaşterii...

Dincolo, pe ecran, explicaţia luase sfîrşit... Scoţînd dintr-un sertar al mesei, care se deschidea ca o trapă în suprafaţa acesteia, un aparat de formă cilindrică, prevăzut cu o fantă longitudinală, un al doilea personaj albastru proiectă pe acelaşi perete cîteva imagini... Sub privirile obosite ale inginerului, o sămînţă, pusă în pămîntul violet al antilumii şi stropită cu apa aurie a planetei făpturilor albăstrii, dădu colţ şi înălţă spre cer un gingaş şi subţire fir de iarbă portocalie... Imaginea se şterse, făcînd loc unei femei albastre, tinere şi frumoase, care cu un gest de adîncă şi umană semnificaţie, îşi alăpta pruncul dolofan la umbra deasă a unui soi de stejar bătrîn, cu trunchiul alb şi frunzele de culoarea portocalei, într-o grădină împodobită cu flori de toate culorile. Nu departe, la marginea unui bazin, un grup de copilaşi, albăstrii şi ei, se jucau, băieţii construind cetăţi din pietricele negre, fetiţele legănîndu-şi cu grijă păpuşile din antisubstanţă azurie.

Veni apoi rîndul celui de-al treilea personaj să se ridice de la locul său... Acesta însă nu apucă să facă nici un pas spre tăblia din perete, cînd, printr-o explozie de linii şi de forme, la fel de violentă şi de neaşteptată ca aceea care adusese această antilume în faţa ochilor lui Victor Georgescu, imaginea se destrămă în puzderie de scîntei luminoase. Pentru o clipă reapă-

rură înfricoşătorul tunel de la început şi fuga dezlînată a stelelor de-a lungul peretelui de întuneric... apoi lumina ecranului se stinse brusc...

Abia reuşind să-şi acopere repezile bătăi ale inimii, Victor îşi întinse scurt mîna stîngă, consultîndu-şi ceasul. Din clipa în care începuse fantasticul joc de imagini trecuseră nouă minute.

Revenindu-şi, inginerul se apropie de tabloul principal de comandă. Declanşatorul era acolo, nemişcat, în poziţia zero... Cu alte cuvinte, îşi repetă el aproape cu voce tare, fotopanorama n-am pornit-o eu... noi... noi cei de-aici, iar defectul... ? Fantastică, ideea i se înfipse în creier ca un cui. Ieşi în goană, trîntind în urmă-i uşa şi nu se opri decît cu un etaj mai jos, în faţa investigatorului... Aici trebuia să se afle cheia misterului. Incercînd legăturile, controlînd releele, întrerupsese sau stabilise un contact neprevăzut, comisese o foarte posibilă greşeală de neatenţie... Aceasta însă a declanşat investigatorul..., investigatorul şi-a fixat acţiunea pe ceva..., iar acest ceva...

Iată... Dispozitivul de fixare a plăcilor cu probe de investigat. Aici se aşază preparatele de ţesuturi vii... Este gol... nimic!... şi totuşi... Suportul acesta, de pildă... piesa purtînd gravat indicele L 4 083/3, prezintă o scobitură neobişnuită...

Victor Georgescu dorea să-şi explice totul... Răsfoi registrul de instalaţie, păstrat pe masa de lucru a compartimentului. Scobitura nu figura în proiectul piesei şi nici în desenul ei de execuţie..., aşadar... Aşeză piesa din nou în locaşul său... Porni chiar, pentru o clipă, investigatorul. Fasciculul acestuia, care în mod obişnuit servea să furnizeze materialelor de cercetat o iluminare de contrast în lumina normală, cădea exact pe locul scobiturii.

Aşeză cu grijă piesa la loc... după ce mai întîi luă cu o bucăţică de ceară un mulaj al găurii. Se reîntoarse apoi la postul său de observaţie. Declanşă instalaţia. Nu izbuti însă să-şi mai regăsească interlocutorii. Totuşi, desene ciudate, contururi suspecte, ba chiar şi un

peisaj de noapte smălţuit de necunoscute constelaţii mai populară pentru cîteva secunde ecranul.

Inapoiat la investigator, Victor Georgescu constată, fără o prea mare surprindere de astă-dată, că scobitura se adîncise. Incercă să-şi adune ideile, căutînd o explicaţie pentru tot ceea ce trăise. Un lucru deveni sigur. Procedînd la reparaţie, determinase naşterea unui proces nou în interiorul complexului electronic. Deocamdată nu zăbovi cu gîndul asupra celor petrecute. Era cert însă că acest nou proces, acest fenomen pentru el încă abia intuit, se propagase de undeva dintr-un sector al cronometrului, responsabil de ivirea lui, şi ajunsese pînă la investigator... Emisiunea acestuia, un fascicul de radiaţie luminoasă provenit de la o sursă obişnuită, fusese alterată de o radiaţie deocamdată necunoscută şi care „săpase", „mîncase", „rosese" piesa, dezagregîndu-i pur şi simplu substanţa... Să determini la temperatura obişnuită şi în banalele condiţii ale mediului ambiant, dispariţia unei cantităţi de oţel din care fusese confecţionată piesa atacată nu este dovada unei forţe lipsite de importanţă... Gama radiaţiilor cunoscute în ştiinţa modernă nu număra, după cîte bine ştia Victor Georgescu, nici o asemenea emisiune de energie radiantă. Se poate spune pur şi simplu că noua radiaţie dezagregă, distruge metalul... Fenomenele însă trebuie judecate în mod dialectic. „Ceilalţi", făpturile albastre de la care primise nu numai o informare ştiinţifică de imensă valoare teoretică şi practică, ci şi un mesaj de adîncă umanitate, în care vibra profilul de universală valoare morală a raţiunii răspîndite în toate formele de lumi posibile... „ceilalţi" n-aveau, fireşte, decît o legătură cu totul întîmplătoare cu „accidentul" ESHM. Prezenţa lor pe ecranul instalaţiei nu putea fi însă explicată decît printr-o permanentă, prealabilă căutare de a intra în contact cu lumea noastră. Radiaţia necunoscută, ivită în aparat, acolo, la capătul investigatorului, a constituit, desigur, placa turnată a fantasticului contact între cele două civilizaţii. Acesta fusese realizat timp de nouă minute în condiţii ce nu vor putea fi stabilite decît după nenumărate alte cercetări şi, mai ales, explicaţii... Inginerul Georgescu era mai mult decît convins,

în ceea ce-l privea, că emisiunea curioasei radiaţii şi acţiunea ei asupra metalului au reprezentat eventual „semnalul" pe care, prinzîndu-l, captîndu-l cei de „dincolo" au izbutit să întindă imensul şi greu de înţelesul pod între cele două lumi atît de deosebite... Intrebările veneau însă, mereu altele, una după alta... Spiritul său critic ştiinţific încerca — şi nu prin întrebări prea subtile — să-i pună la îndoială chiar ceea ce văzuse în scurtul timp de contemplare a antilumii. Fizicianul fu pus în încurcătură de o întrebare relativ simplă, atunci cînd îşi aminti de prezenţa propriei lui imagini pe ecranul celor trei bărbaţi cu pielea albastră, a propriei lui imagini executînd mişcări simultane cu modelul ei adevărat de dincoace de ecran... Locul şi timpul... Ce aparat îl înregistrase pe el însuşi ca să-i transmită imaginea pe planeta oamenilor albaştri?... Şi apoi, de cînd şi cum se pot străbate în univers asemenea distanţe într-un timp practic nul, în mod cvasiinstantaneu... O rază de lumină face doar mai mult de opt minute din trupul de foc al Soarelui, atît de apropiat, pînă pe faţa Pămîntului... „Imaginea" inginerului Georgescu se scărpinase însă cu mîna în dosul cefei o dată cu el însuşi, deşi se afla la atît de mare distanţă. E împotriva legilor naturii! zîmbea calm, superior, raţionalistul din el. Congestionat, brusc nervos şi cu o sclipire de ironie în privire, prea convins de tot ceea ce văzuse ca să cedeze cu ceva, practicianul tehnicii avansate răspundea printr-o altă întrebare: dar relativitatea?... Ca să se îndoiască de ea, nu s-au găsit la început destui slujitori ai raţiunii?... Desigur, prezenţa „lui" pe ecranul „lor" pare a nu fi în concordanţă cu legile naturii... Legile naturii nu reprezintă însă o aplicare rigidă a unui şablon. Nu, ele nu pot fi aşezate pe un pat al lui Procust * pentru ideile şi chiar pentru fenomenele care, aparent, sînt greu de explicat la prima vedere... Locul, de pildă... Apariţia pe ecran a grupului de pămînteni aflat lîngă cronometru în timpul reparării defecţiunii anterioare,

* Personaj mitologic. Brigand din Attica (Grecia antică) care îşi întindea victimele pe un pat de fier, ciuntindu-le picioarele dacă erau prea lungi sau lungindu-le dacă erau prea scurte. A fost ucis de Tezeu prin acelaşi supliciu (n.a.).

contribuia la lămurirea lucrurilor. In parte cel puţin... Inseamnă de fapt că şi atunci... da... şi atunci se produsese o emisiune a ciudatei radiaţii... poate că tocmai atunci fuseseră „albaştrii" avertizaţi de „semnal" pentru întîia oară... Faptul că ne-au prins imaginea, ecranul rămînînd totuşi liniştit, ar putea duce la ipoteza că, luînd act cu primul prilej de existenţa instalaţiei, s-au pregătit să-l întîmpine pe al doilea printr-o emisiune dirijată în aşa fel, încît să fie prinsă de ESHM... Apoi, în definitiv aşa cum se poate capta o radiogramă de undeva din univers, de ce să nu admitem captarea unei imagini reale sau poate chiar a unei radiaţii...

Fără să se dea bătut, spiritul critic al fizicianului reveni la atac. Deşi ipoteza mai are lacune, să admitem că ar fi aşa... Cu problema timpului însă cum rămîne?

Victor Georgescu îşi reaminti de mişcarea celor două orbite de pe tablă. Da, lucrurile se petrec ca în edificiul atomic. Ca să împingi electronul de pe orbita lui spre alta mai exterioară sau invers, trebuie să-i dai sau să-i iei o anumită cantitate de energie. Dar în clipa în care i s-a furnizat sau i s-a luat electronului energia corespunzătoare trecerii dorite, aceasta a şi avut loc. Ce energie fantastică au trebuit să cheltuiască „albaştrii" ca să realizeze o asemenea trecere a emisiunii lor... Da! Este adevărat... m-am privit în ochi cu semenii mei dintr-o antilume.

In picioare, în faţa investigatorului, mîngîind cu mîna minuscula piesă scobită, inginerul Georgescu, cu privirile rătăcite dincolo de amintirile încă atît de proaspete, mai zăbovi cîtva timp... Lucrurile deveniseră pentru el destul de limpezi... Emisiunea de energie a „celorlalţi" determinase tot ce văzuse pe ecranul care fusese acţionat de-o accidentală intrare în funcţiune a investigatorului. Un surîs îi lumină faţa. De fapt — tot el — lucrînd la verificare în astă seară, sau poate rîndul trecut, provocase totul, declanşînd întregul complex electronic... Ce e drept, căile fuseseră puţin ocolite: „via" antilume! O clipă se întunecă, simţindu-şi aripile entuziasmului smulse de sarcasmul unei observaţii răutăcioase ivite brusc în minte. „Nu te va crede nimeni! Nici măcar profesorul". Nu, o astfel de primejdie nu se întrevede, căci dovada există:

radiația din investigator... Radiația pe care, după cum a încercat, o poate provoca... și cîtă vreme există această piesă de metal și putința de a emite fasciculul acela nevăzut care mănîncă oțelul se va rezolva cu siguranță cel puțin prima parte a uriașei probleme, puse de ciudata lui aventură. Cît despre „oamenii" albaștri, ne vor chema, ne vor mai chema ei... tot ei, dacă vor mai avea energie s-o facă..., ei sau alții... Și poate peste cîțiva ani noi înșine, cercetînd, descoperind, îi vom chema... Totul însă va porni, cel puțin aici pe Pămînt, de la studierea acestei curioase radiații...

In cele din urmă, dezlipindu-se parcă cu greu de lîngă investigator, inginerul se reîntoarse lîngă bunul său cronometru... Ora era înaintată. Nici prin cap însă nu-i trecea să plece înainte de a fi descoperit defecțiunea... Fu ajutat la găsirea acesteia de înseși cele văzute pe ecranul fotopanoramei... Nu-i prinseseră oare „ceilalți" aici, lîngă ceas, cu prilejul reparației anterioare? In astă-seară însă nu controlase decît foarte superficial circuitele de control reparate atunci. Raționamentul se dovedi bun. In curînd, alt sertar ieși din panou pe masa de control, dezvăluindu-și „taina"... Un contact multiplu de tip circular, cu peste o sută de poziții grupate cîte cinci, după o anumită schemă, foarte răspîndit în aparatura electronică de control și măsură, începînd de prin anul 1966, fusese legat „greșit"... Un contact care, împreună cu două străpungeri de izolație (aproape imperceptibile), contribuise la deranjarea întregului sistem și la transformarea investigatorului în emițătorul surprinzătoarei radiații necunoscute... De îndată ce constată defecțiunea — de care însă nu se atinse — trecu la o a doua operație. Se înarmă cu un detector automat de radiații, cu care încercă să măsoare intensitatea cîmpului, precum și datele fizice ale curioasei emisiuni... Incercă numai... Indicatoarele aparatului de măsură rămîneau aproape toate insensibile... Radiația continua să-și păstreze natura enigmatică. Singurele indicații ale aparatului de control permiteau ca această emisiune necunoscută să poată fi numai întrucîtva asemănată cu ultrasunetele... Faptul însă că putea s-o recunoască prin efectele sale concrete, că putea s-o reproducă după dorință în actualele condiții de lucru ale apa-

ratului îl linişti pe tînărul inginer... Se şi gîndi ca, după identificarea acestei radiaţii (comune, desigur, şi antilumii), s-o denumească **antisunet...** Antisunet... nu e urît de loc acest nume!

Tîrziu de tot, trecuse de mult de miezul nopţii, se îndreptă spre casă...

Pe masa de lucru lăsase sertarele scoase din panourile lor şi caietul său de însemnări cu scoarţele negre, în care schiţase graficul transmis din antilume, notînd sub el cu scrisul său rar şi apăsat: „Realizarea contactului relativ instantaneu dintre lume şi antilume va putea servi la învingerea uriaşelor diferenţe de timp; astfel vor fi stabilite legături simultane printr-o trecere dintr-un punct A al lumii noastre în lumea din antisubstanţă şi de acolo înapoi în punctul B al Cosmosului nostru".

„Emoţiile violente tocesc reflexele şi deranjează automatismele psihice instalate..." — iată o frază pe care Victor o citise o dată, într-o lucrare de cibernetică şi de care îşi aduse aminte tîrziu, în cursul dimineţii, cînd, trezit dintr-un somn de plumb fără vise, constată cu groază cît de mult întîrziase... El care se scula întotdeauna o dată cu zorile şi care, la orice oră din noapte s-ar fi culcat, se trezea singur, exact atunci cînd îşi pusese în gînd s-o facă înainte de-a adormi. El, care-şi propusese să fie cel dintîi în această zi însemnată la institut, în preajma ESHM! Plecă în trombă de-acasă după ce mai privi o dată, cu ură chiar, deşteptătorul solicitat pentru întîia oară de ani de zile să-l deştepte. Clopoţelul acestuia însă nu izbutise să-l determine decît să se întoarcă pe partea cealaltă, continuîndu-şi somnul...

Il întîmpină Andrieş...

— Mi-am dat seama că ai lucrat pînă tîrziu, tovarăşe Georgescu... Reviziile acestea obosesc mai mult decît orice altceva... „Ceasul" dumitale însă a fost pus la punct... Am chemat echipa de revizie de zi. Datorită eforturilor dumitale de astă-noapte, băieţii au repus uşor lucrurile la punct. Defecţiunea privea unul dintre cele două sertare trase din panourile lor... un contact multiplu circular şi două străpungeri... Incă o dată îţi mulţumesc... Dar ce ai? Nu te simţi bine? Ce este cu dumneata?

E. VOISKUNSKI — I. LUKODIANOV

Piatra Alatîr

— Iar ceapa aia! mormăi Oleg. Apoi strigă tare: Veniți încoa'!

Prima care ieși din cort fu Sveta. Se uită la cerul acoperit cu nori și se strîmbă. Apoi își întoarse privirea spre pantalonii și bocancii ei acoperiți cu noroi uscat și abia după aceea se uită la Oleg.

Oleg stătea lîngă o stîncă uriașă și făcea semne din mîini.

— Ești nebun! spuse Sveta, îmbrăcată doar în tricou. Se întoarse spre cort: Volodea, Boris, veniți! Oleg iar a găsit ceva.

Volodea sări și, făcîndu-și mîinile pîlnie, trîmbiță deșteptarea. Boris se înfășură mai strîns în pătură.

— Fizician, dar doarme ca un poet, remarcă Volodea. Să-l scutur?

— Degeaba, răspunse Sveta. Înainte de șapte tot nu se scoală.

Ea se îndreptă spre Oleg. Volodea venea căscînd în urma ei.

Pinii creșteau chiar din stîncă, mestecenii pitici își întindeau ramurile ca niște brațe care cereau de pomană.

— Uitați-vă! le spuse Oleg. Iar au apărut semnele alea.

Pe stînca zgrunțuroasă era săpat ceva care semăna cu o ceapă.

— Să vă zic cum a fost, continuă Oleg. Îmi făceam gimnastica de dimineață. Alerg pînă la stînca asta, și ce văd? Ceapa! La fel ca aceea de lîngă tîrgușorul Marina. Sau ca aceea de lîngă balta unde s-a împotmolit ieri Svetka.

— M-da, făcu Volodea. După părerea mea însă nu-i o ceapă, ci o săgeată stilizată.

— Vîrful unei săgeţi! strigă Oleg. Exact, Vovka! şi alergă spre cort.

Boris se apropie ciufulit şi somnoros.

— Iar au apărut semnele alea primitive, spuse el leneş. Vă rog să luaţi în consideraţie că azi nu e rîndul meu să prepar dejunul.

— Lui Borecika îi e foame, spuse Sveta. Borecika e mînios...

— Ba pe mine mi-e necaz, făcu Boris. M-aţi cărat aproape pînă în tundră. Mă plimbaţi pe la babe multiseculare, culegeţi informaţii extraordinare: cică peste nouă mări şi nouă ţări, pe insula Buian se află piatra Alatîr, albă-arzătoare, iar sub ea spada fermecată de nouăzeci de puduri... Aproape o tonă şi jumătate. Ce caută ea acolo? Dar ce mi-a trebuit mie să merg, ca un nerod, cu voi şi să-mi stric ultima vacanţă sau, cum se spune, să tai cîinilor frunză? Vouă vă convine, Vovka o are cu el pe Ileana Cosînzeana, iar ăsta...

Arătă cu privirea către Oleg, care se întorcea şi fluiera a pagubă.

Oleg îndreptă obiectivul aparatului „Zorki" spre stîncă şi fotografie.

— Este fără doar şi poate un vîrf de săgeată, spuse el închizînd tocul aparatului. Tare aş vrea să ştiu încotro e îndreptat.

— Ce vîrf? bombăni Boris. După părerea mea este o picătură. Un corp cu profil aerodinamic. Iar direcţia este indicată nu de capătul ascuţit, ci de cel rotunjit. Dar trebuie preparată masa. Ascultă, Ileană Cosînzeană, la urma urmei, e rîndul tău.

•

Mîncau în cort, sub zgomotul ploii.

— Cei din antichitate nu şi-au închipuit nimic fără să aibă un temei, spuse Oleg. Să luăm măcar această piatră Alatîr. La naiba, doar nu degeaba în cartea albastră, Volotoman Volotomanovici îl întreabă pe David Ieseevici care piatră este mama tuturor pietrelor, iar acesta răspunde: piatra Alatîr!

— Mănîncă, mănîncă! îl îndemnă grijulie Sveta. Învîrţi lingura, dar în gură nu bagi nimic.

— Ia uite ce frumos mănîncă Borea, adăugă Volodea.

— Ce profesiune absurdă aveţi voi! mormăi Boris cu gura plină. Numai discuţii. Poveşti. În toate basmele astea, piatra

Alatîr a voastră este albă şi fierbinte, dar aceste proprietăţi folosesc oare la ceva?

— După clasificarea lui Aarne-Andreevna, piatra Alatîr este pomenită mai ales în legătură cu diferite nenorociri, spuse Sveta pe tonul unei şcolăriţe silitoare, iar proprietăţile ei n-au într-adevăr nici o utilitate.

— Nu-i adevărat! protestă Oleg. Faptul că se pomeneşte despre piatră nu este altceva decît o manifestare rituală de simpatie. Sensul este următorul: prin atingere, piatra transmite omului slab însuşirile ei: puterea şi tăria. Nadejdin spune că Alatîr se înrudeşte cu vechiul cuvînt grecesc „electron", „ilectr", adică chihlimbar...

— Vă amintiţi cum scrie în cronici despre ea? îl întrerupse Sveta. Închise ochii şi pronunţă cîntat: „Ilectr este piatra cinstei, singura dintre toate pietrele denumită astfel, e ca aurul şi ca argintul..."

— Şi grecii cîntau chihlimbarul, remarcă Volodea. E frumos şi frecat cu o bucată de postav se încarcă cu electricitate. Desigur că s-au scris multe versuri pe tema asta. Prinse privirea musiiătoare a Svetei şi adăugă grăbit: Oricum, îmi place cum e numit: „piatra cinstei şi..." Cum e mai departe? Minunat spus!

După ce mîncară se pregătiră de drum.

— Unde mi-e ciocanul? întrebă Volodea căutînd în rucsac.

— Uite-l. Sveta îi întinse ciocanul geologic cu mîner lung. Şi să nu-l mai pui la mine în rucsac.

— Nu l-am pus eu, făcu mirat Volodea. Îmi amintesc foarte bine...

— Haide acum, spuse Oleg. Uite ce zic eu, băieţi. Borka a avut o idee excelentă cu picătura. Trebuie să mergem în direcţia pe care ne-o indică.

— Însă nu indică direcţia spre Tarabarovka, observă Boris.

— Nu-i nimic, ajungem noi la Tarabarovka. N-am să-mi iert dacă nu vedem încotro duc aceste semne.

Boris ridică din umeri.

•

Ce făceau aceşti studenţi leningrădeni în Karelia de Nord?

Oleg, student la filologie, fusese cu doi ani în urmă în aceste locuri, împreună cu o expediţie de folclorişti. Ascultase fermecat vorbirea lentă a povestitoarelor, basmele ruseşti, tristeţea şi umorul lor şi, după cum se spune, îi cuce-

riseră sufletul pentru totdeauna. De atunci încă se gîndise deseori la piatra Alatîr.

Hotărîse să-și petreacă ultima vacanță din nou în aceste regiuni de lacuri nordice. Împreună cu el venise și Sveta, colega lui și tot atît de entuziasmată de folclor. În ceea ce-l privește pe Volodea, student la geologie, lui îi era indiferent unde merge, numai să fie cu Sveta. În ultimul moment se hotărîse să plece cu ei și Boris, prietenul lui Volodea, student la fizică în anul patru, care, cu prilejul acestei excursii, spera să slăbească cu cîteva kilograme.

Cei patru coborîră din trenul de Murmansk la paralela 66. Au mers pe o cărare în pădure, în amurgul albăstrui al nopții albe, respirînd aerul rece al bălților și ascultînd bombănelile lui Oleg.

S-au oprit în tîrgul Marina, lîngă lacul Kug, unde trăia o bătrînă povestitoare pe care Oleg o cunoștea din expediția trecută. Lăsîndu-se înduplecată de rugămințile insistente ale lui Oleg și morfolind cuvintele în gura fără dinți bătrîna a recitat povești și poezii. Oleg și Sveta erau încîntați. Volodea, deși nu înțelesese prea mult, o lăudă și el pe bătrînă. Boris însă ieșise neobservat din izbă și se plimba pe mal sau pescuia cu băieții din orășel.

După trei zile, Oleg se hotărîse să plece la Tarabarovka, unde trăia un bătrîn despre care se spunea că este încă destul de voinic și care cunoștea o mulțime de basme străvechi. Prietenii noștri se porniră deci la drum cu rucsacurile în spate.

Ocoliră lacul Kug, cînd, deodată, observară un semn straniu săpat în stîncă. Era o descoperire uimitoare. Oleg fotografie imaginea de pe stei și tot timpul nu vorbi decît despre ea. A doua oară semnul în formă de „ceapă" a fost observat pe o placă de piatră lîngă mlaștina cu turbă.

Și iată a treia oară același semn misterios...

•

Mergeau după busolă. Au trecut printr-o pădurice, apoi printr-un tufăriș cu fructe sălbatice. Călcau cînd pe-un strat moale și elastic de turbă acoperită cu un mușchi roșcat, cînd pe un granit cenușiu și crăpat. Oleg examina atent toate pietrele care le ieșeau în cale.

Boris se opri.

— Așa nu se poate, băieți, spuse el gîfîind. Naiba știe unde mergem. Hai să ne întoarcem pînă nu se-ntunecă.

— Nu, spuse Oleg.

De după niște blocuri stîncoase, îngrămădite, le apăru deodată înainte un mic lac. Era albastru azuriu și avea forma unei tălpi de parcă pe acolo călcase un uriaș din povești, iar apa îi umpluse apoi urma. Pinii creșteau pînă la marginea apei. Domnea o asemenea liniște încît îți auzeai sîngele cum vîjîie în urechi.

— Ce tăcere! spuse Boris. Aici uiți că pe Pămînt mai există televizoare.

— Eu cred că ar fi bine să înnoptăm în acest loc, propuse Volodea.

Se întunecase. În amurgul acestei nopți nordice se vedeau fîșiile albe de ceață, pădurea devenise ireală. Studenții stăteau în cort, înfășurați strîns în pături.

— Tot la semnele acelea de pe stînci mă gîndesc, spuse Oleg. Forma de picătură, forma aerodinamică, indică un înalt grad de civilizație. Poate chiar mai avansată decît a noastră... Te pomenești că aici a existat o civilizație antică. Complet necunoscută...

— Și unde s-a ascuns? întrebă somnoros Volodea. Civilizațiile doar nu dispar, așa, fără să lase urme.

— Dar éra glacială? protestă Oleg. A șters toate urmele...

— Ia ascultă, îl întrerupse Boris. Dimineața vorbeai de unul: cum îi spuneai? Validol Validolovici?

— Volotoman Volotomanovici.

— Da, da. El nu zicea că noaptea trebuie să dormi?

•

Oleg visă un vis minunat. Se făcea că-l roagă pe bătrînul din Tarabarovka să-i povestească o legendă. Mult timp moșul cel șiret nu se lăsă înduplecat, apoi se așeză la telegraf și începu să bată legenda. Oleg nu cunoștea alfabetul Morse și se supărase.

Se trezi și încercă să scape de această obsesie. Bătaia aceea metalică însă nu înceta. Se auzea surd de undeva, de afară.

Oleg se uită împrejur. Volodea sforăia alături. Capul blond al Svetlanei se odihnea pe perna pneumatică. Boris însă nu era în cort. Alarmat, Oleg se sculă și dădu la o parte pînza care ținea loc de ușă. În cort pătrunse ceața. Oleg nu se putu reține și strănută.

— Ce s-a-ntîmplat? întrebă Sveta trezindu-se imediat. Unde te duci?

— Mă duc să văd unde-i Boris. Dormi!

Oleg ieşi din cort. În negurile zorilor albastre, pădurea era plină de mişcare. Un vînt rece îndepărta urmele de ceaţă, se prindea de tufişuri şi în ramurile pinilor. Oleg păşi atent, înaintînd după sunet. Deodată, lîngă o stîncăraie, văzu o siluetă omenească. Era Boris. Bătea cu ceva metalic într-o rocă.

Oleg se apropie încet şi văzu o „picătură" proaspăt săpată. Asta era!

— Băieţi! se auzi vocea Svetei.

Boris trînti ciocanul şi dalta. Sveta şi Volodea se apropiau.

— M-aţi prins, dracilor! spuse zîmbind satisfăcut Boris.

Volodea privi „picătura" uimit şi izbucni în rîs.

— Teribilă glumă, spuse el printre hohote. Şi eu... eu... mă tot gîndeam cum a ajuns ciocanul meu la Sveta în rucsac...

— Pe întuneric am confundat, spuse Boris. Recunosc, fraţilor, că cele trei semne le-am cioplit în glumă. M-am străduit să le fac cît mai bine... Le-am frecat cu pămînt ca să capete patina timpului. Mă plictisisem. Astăzi însă m-am gîndit că trebuie să îndrept picătura înapoi... ca să nu rătăcim degeaba prin pădure... Voi v-aţi şi închipuit o civilizaţie antică. De fapt, eu mă gîndeam la nişte cosmonauţi...

Toţi rîdeau afară de Oleg. Părea distrus.

— Cretin! îi aruncă supărat lui Boris şi intră în cort.

— Ce-i asta, băieţi? exclamă Sveta.

Acolo unde bolovanii argintii intrau în apă, pe suprafaţa ei cenuşie întunecată, clipea o pată luminoasă.

— Parcă ar arde o lanternă sub apă, spuse Boris. Asta n-am mai făcut-o eu.

Era o dimineaţă caldă, chiar însorită. Sveta încălzise într-o cutie de conserve o bucată de slănină de porc şi Boris îl ungea atent pe Volodea, întinzînd cu grijă grăsimea pe piele.

— Ustură puţin, are sare, spuse Volodea. Specialiştii recomandă grăsime de morcov, dar nu-i nimic.

Se legă cu o frînghie şi intră hotărît în apă.

— La naiba! Dar rece mai e! îi scăpă fără voie.

Apa era adîncă. Volodea se cufundă, iar Boris lăsă liberă frînghia. După un minut, Volodea apăru la suprafaţă, răsuflînd greu.

— Ei, ce e? strigă Sveta. Te mai scuturi mult? Ieşi că ai să îngheţi!

Volodea răsuflă puternic, se aruncă în apă, i-au mai fost văzute călcîiele și apoi dispăru. Secundele se scurgeau greu.

— Boris, trage-l, nu mai aștepta! porunci nerăbdătoare Sveta.

Boris apucă frînghia, dar Volodea apăru înotînd spre mal. Frînghia rămase pe apă.

Oleg începu să-l frece pe Volodea pe spate cu prosopul.

— Ce-ai găsit acolo? îl întrebă Sveta. Haide, nu ne mai fierbe, Volodka!

— Da, da, spuse el. Haide, băieți!

Studenții traseră la mal un bolovan auriu, mare cît un cap de bou, legat cruciș cu frînghie.

— E de aur! exclamă Sveta.

Se aplecă și atinse suprafața ușor luminoasă, dar își trase repede mîna înapoi.

— Ce-i asta? întrebă ea buimăcită. Parcă m-a curentat.

— Înseamnă că nu mi s-a părut, spuse Volodea. Și pe mine m-a curentat cînd l-am legat.

— La o parte! zise Boris scoțînd un briceag cu prăsele de lemn și tăie nodul. Și acum hai să ne gîndim. Hai, Vovka, pietrele sînt specialitatea ta.

Volodea dădu o lovitură pricepută cu ciocanul și rupse din bolovan un mic fragment.

— De ce-l spargi? întrebă încet Oleg.

— O clipă! zise Volodea privind atent locul cioplit.

Spărtura se lumină vizibil, parcă ieșea din ea un fascicul de lumină. Apoi se întunecă.

— Da-a, spuse Volodea. Prin aceste ținuturi există un mineral cenușiu, hacmanitul. Muchea spartă proaspăt îi este de culoare vișinie, iar după un sfert de oră devine din nou cenușie. Păstrat cîteva luni în întuneric și apoi din nou scos la lumină, acest mineral se înroșește timp de cîteva secunde... Asta însă nu-i hacmanit.

— Dar ce-i? întrebă nerăbdătoare Sveta.

— Stai puțin! Volodea continuă să răsucească în mînă fragmentul. În general, pietrelor nu le place lumina. Cei care extrag nestematele consideră că ele trebuie ținute un an la întuneric, într-un loc umed...

— Limba ta este dușmanul meu, Vovka! exclamă Sveta. Lasă-te de discursuri și revino la problemă!

— În Ural cuarțul cenușiu este transformat prin coacere în cuarț auriu... Gata, am tăcut.

Volodea zgîrie bucățica de piatră, o mirosi, o puse în lingură și o ținu deasupra focului. Spărtura se topi pe mar-

gini şi deodată se aprinse. În aer se simţi un miros plăcut, necunoscut.

— Ce spuneai, Sveta? întrebă Volodea. Piatra cinstei...?

— ...singura dintre toate pietrele numită aşa. Dar ce? Oare...

— Seamănă. Dacă este chihlimbar, este unul neobişnuit. Chihlimbarul obişnuit se formează dintr-o răşină împietrită a coniferelor din era terţiară. Mirosul chihlimbarului încălzit este o combinaţie de aromă de cuişoare şi de răşină de brad. Aici însă nu-i asta... Şi culoarea îi este alta, şi lumina...

— Înseamnă că nu-i chihlimbar? întrebă Oleg.

— Trebuie să-i facem analiza. Chihlimbarul obişnuit este $C_{10}H_{16}O$. Are cam un milion de ani. Pietricica asta însă, după părerea mea, este mai bătrînă. Poate că nu e din conifere, ci din nişte ferigi uriaşe din era carboniferă. Cum s-ar zice, paleochihlimbar.

În timp ce discutau, Boris se aşezase şi începuse să zgîrie bolovanul cu vîrful briceagului. Săreau scîntei şi se auzeau pîrîituri uşoare.

— Are sarcina electrica statica, spuse ridicîndu-se Boris. Atrage şi paie. Ce vîrstă crezi că are, Vovka?

— Cel puţin 250 de milioane de ani.

— Uite ce e, fraţilor, piatra asta are proprietăţi de electret.

— Ce-i aia electret? întrebă Sveta.

— Unele răşini, nimerind topite sau nesolidificate într-un cîmp electrostatic şi răcindu-se acolo, devin electreţi. Ele îşi păstrează sarcina electrică aşa cum magneţii îşi păstrează proprietăţile magnetice.

— Ce-ar fi putut să-l încarce? întrebă Volodea.

— Ştiu eu? În orice caz, un cîmp electric natural, un fulger, un fascicul de raze cosmice sau altceva. Crezi că multe cunoaştem noi despre cîmpul electric al Pămîntului din acea vreme? De fapt, despre existenţa electreţilor am aflat abia acum cîteva decenii, deşi au fost prevăzuţi încă de Faraday...

— Un lucru e clar, continuă Boris. Această răşină a nimerit într-un cîmp electrostatic puternic, fiind încă moale, adică în acea stare în care moleculele dipolare se orientează mai uşor: plusul într-o parte, minusul în cealaltă... Apoi s-a răcit brusc, de exemplu într-un circuit de apă, şi sarcina a devenit permanentă...

Începuse să se întunece. Oleg aprinse focul şi Volodea puse ceainicul.

— Băieţi, şopti Sveta. Uitaţi-vă ce musculiţe curioase roiesc în jurul bolovanului!

Intr-adevăr, musculițele, acest blestem al verilor nordice, roiau deasupra pietrei, pătrundeau în golurile din suprafața ei.

— Le atrage, spuse Oleg. Vedeți, nu se așază oriunde, ci numai în anumite locuri.

— Într-adevăr, spuse Boris. S-ar părea că nu este un electret pur și simplu, ci un fotoelectret. Dacă în timpul răcirii, pe suprafața chihlimbarului s-ar reflecta tot ce există în preajma lui, petele întunecate s-ar încărca diferit de cele luminoase. De aceea și musculițele sînt atrase de anumite locuri.

Se aplecă deasupra bolovanului, cercetîndu-l atent.

— Ia uitați-vă, băieți! Oleg privi atent petele negre, formate de mulțimea de musculițe așezate pe suprafața chihlimbarului. E un desen! O mînă de om!

— Unde? Asta? făcu Boris. Cu oarecare imaginație...

— Sigur că-i o mînă, spuse Sveta. Uite și degetele...

— Uite și fața omului! exclamă Oleg.

Într-adevăr, petele întunecate de pe piatră conturau un desen neclar. În colțul din stînga era fața, cu păr și cu gura schimonosită a strigăt. Mîna avea degetele strînse și era întinsă în sus, parcă chema în ajutor. În planul din spate erau niște figuri neclare, parcă ar fi fost niște ciomege ori niște sulițe. Și peste întreg desenul, o bandă luminoasă, bine conturată, frîntă într-un loc...

Băieții tăcură timp îndelungat, privind la această clipă împietrită a trecutului foarte îndepărtat. Primul care își reveni fu Oleg. El aduse aparatul de fotografiat și făcu cîteva cadre.

Apa fierbea în ceainic. Sveta prepară ceaiul, apoi strînse masa.

— Oleg, tu nici nu bei, nici nu mănînci!

Oleg nu răspunse. Stătea cu ochii închiși și privea la vîlvătaia focului.

— Vreți să ascultați? întrebă el încet.

Și, fără să mai aștepte vreun răspuns, începu să povestească încet, cu pauze:

— Asta s-a petrecut de mult, în genunea vremurilor. Omul a găsit o piatră strălucitoare și semitransparentă. Imaginația lui sărăcăcioasă a fost cu totul cucerită de profunda frumusețe a culorilor ei.

Pentru ca piatra să fie și mai frumoasă, omul și-a scos de pe el blana de animal și cu ea a frecat puternic piatra. Piatra a început atunci să atragă iarba uscată. Omul s-a aplecat deasupra ei și părul i-a fost, de asemenea, atras. A uitat de vînătoare, a uitat de hrană, și pînă noaptea s-a tot jucat cu piatra. Cînd se lăsă întunericul, iar omul a întins un deget

spre piatră, de sub unghie au sărit trosnind scîntei albăstrui. Iar lui i s-a părut că din atingerea cu piatra devine mai puternic.

Omul a ascuns piatra timp îndelungat. Tribul însă a observat că el se codeşte să meargă la vînătoare. A fost urmărit şi taina lui a fost descoperită.

Căpetenia tribului hotărî să jertfească minunata piatră zeului focului. Aceasta fiindcă Focul este mai însemnat decît Soarele, care luminează doar ziua şi nu poate goni întunericul nopţii plin de spaima necunoscutului. Un asemenea lucru nu poate face decît Focul.

În bezna unei nopţi vijelioase, piatra a fost pusă pe un foc de tabără. Flăcările ardeau neîndurător, iar piatra începu să se topească pe la margini şi să curgă; aroma necunoscută excita nările şi-i stîrnea pe oameni.

Omul se aruncă deasupra focului cu un strigăt de disperare, încercînd să salveze piatra cea minunată. Vînătorii însă îl ţineau strîns. Peste capetele lor se auzeau tunete, un fulger alb brăzdă cerul întunecat: Mama Văpăii trăsnise în focul de tabără, îl stinsese. Ploaia începu să răpăie.

Oleg tăcu; stătea cu genunchii strînşi în braţe.

Sveta zîmbi şi bătu încet din palme.

— Nu e rău, mormăi Boris. Şi după o pauză adăugă: Nu te supăra, bătrîne, că mi-am cam bătut joc de tine.

— Nu mă supăr, răspunse Oleg.

— De fapt, spuse Boris, pentru piatra asta merita să ne şi rătăcim.

— Hai la culcare, fizicieni-poeţi! făcu somnoros Volodea.

Nici unul însă n-avea chef să se ridice şi să intre în cort. Somnul îi învinse însă. Prima care aţipi fu Sveta, ghemuită, cu capul pe genunchii lui Volodea. „A ce miroase?" — gîndi Volodea. „Dorm sau sînt treaz? Se poate oare visa un miros?"

Oleg dormea rezemat de un bolovan. Avea un somn agitat. Îl urmărea cineva care voia să-i ia piatra Alatîr.

Boris se rezemase de un umăr şi dormea, respirînd regulat. Visa răşini care se răceau într-un cîmp electric puternic şi se transformau în conservele viitorului, conserve electretoenergetice, de mare putere...

Dormeau şi n-au văzut cînd s-a aprins paleochihlimbarul, deşi era la o distanţă de vreo trei paşi de foc. A ars cu o flacără de culoare aurie, pînă cînd din el n-a mai rămas decît o mînă de cenuşă albă. Iar aroma răşinilor străvechi care legănase somnul prietenilor noştri se răspîndi treptat în aerul rece al nopţii.

În romîneşte de RADU TUDOR

Din scrisorile cititorilor

După noua mare victorie repurtată de astronautica sovietică — zborul în grup al cosmonauţilor Andrian Nikolaev şi Pavel Popovici — la redacţia Colecţiei au venit numeroase scrisori din partea cititorilor care-şi exprimau entuziasmul stîrnit de fapta eroică a celor doi fraţi cosmici. Dintre aceste scrisori publicăm cîteva.

Am aflat cu o imensă bucurie vestea încheierii cu succes a raidului comun întreprins de cosmonauţii Nikolaev şi Popovici! În albumul său celest, Uniunea Sovietică a mai adăugat o pagină nemuritoare.

Prin realizările ei triumfale în cucerirea Cosmosului, în aplicarea paşnică a energiei atomice şi în nenumărate alte domenii, U.R.S.S. culege uriaşele roade ale muncii eliberate, ale unui sistem superior de instrucţiune, ale biruitoarei ideologii marxist-leniniste.

Privind decalajul care există în acest important domeniu al ştiinţei şi al tehnicii între U.R.S.S. şi S.U.A., îmi vine în minte întrebarea unui ziarist american adresată preşedintelui Kennedy la una dintre conferinţele sale de presă: „Nu cumva, domnule preşedinte, prioritatea în cucerirea Cosmosului e o chestiune de sistem?".

În secolul trecut, chimistul Butlerov spunea că „ştiinţa o duce bine şi se află la largul ei numai acolo unde este înconjurată de simpatia deplină a societăţii". U.R.S.S. constituie cea mai fericită ilustrare practică a celor visate de marele savant rus.

Anii 1961—1962 au consfinţit faptul că omul a devenit o fiinţă cosmică. Numele navelor cosmice „Vostok" este minunat ales: aceste prime victorii cosmice reprezintă într-adevăr un răsărit, un răsărit fără apus.

FLORIN PARASCHIV
Focşani

M-am născut în anul 1943 în localitatea Ciumbrud de lîngă Aiud. Copilăria mi-am petrecut-o pînă în 1947 acolo, iar apoi în comuna Decea, la cantonul C.F.R., unde ne-am mutat. Am urmat primele patru clase la Decea, iar şcoala elementară la Mirăslău. După aceea am continuat să învăţ la Şcoala medie „Avram Iancu" din Aiud şi în acest an am terminat cu bine cele unsprezece clase, precum şi examenul de maturitate. În ceea ce priveşte viitorul, vreau să-ţi spun, dragă redacţie, că doresc să urmez agronomia.

Trăind în mijlocul naturii, îmi plac toate lucrurile care sînt în strînsă legătură cu ea. Îmi place să urmăresc noaptea pe cer stelele, planetele, meteoriţii despre care se vorbeşte adesea în fasciculele Colecţiei.

Aş vrea ca în orice număr al Colecţiei la începutul sau la sfîrşitul unei povestiri să fie date (dacă se poate) unele caracteristici ale aştrilor (stelelor, planetelor etc.) despre care a fost vorba în respectiva lucrare.

Într-o oarecare măsură am reuşit să-i atrag pe prietenii mei spre Colecţie şi voi continua s-o popularizez şi printre noii mei colegi.

În general, toate broşurile Colecţiei pe care le-am citit m-au pasionat foarte mult. Am trăit alături de eroii acestor povestiri sentimente de vic-

torie, mîndrie, curaj și dragoste pentru viitorul nostru luminos, față de om și natură.

De curînd, omenirea întreagă a urmărit emoționată și entuziasmată zborul minunat al cosmonauților sovietici Andrian Nikolaev și Pavel Popovici ! Acești doi viteji au alcătuit primul colectiv cosmic omenesc. Ei au adus mai aproape de noi ziua în care pămîntenii vor atinge cu piciorul lor corpurile cerești.

Toate aceste mari și pașnice victorii ale științei și ale tehnicii ne umplu inima de mîndrie și de încredere în viitorul planetei noastre.

În același timp, ele ne fac să iubim și mai mult literatura de anticipație, care ne deschide o fereastră largă asupra propriilor noastre zile de mîine.

Închei, dorindu-vă spor la lucru în înfrumusețarea pe mai departe a Colecției. Pe curînd.

AUREL TIUTIU
Cantonul C.F.R. nr. 421, comuna Decea,
regiunea Cluj

Gîndul de a vă scrie mă urmărește de mult, dar el s-a schimbat în hotărîre cînd am aflat despre marea victorie repurtată de astronautica sovietică prin trimiterea cosmonauților Nikolaev și Popovici spre spațiile sfidătoare ale Cosmosului. Fapta lor eroică ne uimește, ne bucură și ne dă încredințarea că nimic nu poate sta în calea voinței omenești.

Despre povestirile Colecției pot spune că le citesc cu pasiune, că ele mă fac mai cutezător și mai optimist.

Aș dori să mai publicați romane întinse pe mai multe fascicule.

TĂNASE MARIAN
elev — București

Sînt elev în clasa a X-a la Școala medie nr. 15 „Elena Sîrbu". Chiar de la apariția Colecției am început s-o citesc cu pasiune și pînă în prezent am parcurs toate numerele apărute. În fiecare povestire am găsit ceva interesant și educativ. Pe lîngă romanele amintite și de alți cititori („Nebuloasa din Andromeda", „O iubire din anul 41 042", „Sfîrșitul orașului subteran", „Prizonierii beznei de foc"), aș dori să adaug „Hoiti-Toiti" și „Prizonieri printre giganți", care, de asemenea, mi-au plăcut foarte mult. Mă pasionează îndeosebi zborurile cosmice și descrierea vieții pe alte planete (cum am găsit în povestirea lui S. Beleaev: „A zecea planetă"). De aceea, aș dori să se scrie mai mult în acest domeniu. Cu acest prilej, salut din toată inima zborul în comun al celor doi cosmonauți sovietici Nikolaev și Popovici.

Am recomandat povestirile științifico-fantastice mai multor colegi și acum ei cumpără și citesc cu regularitate numerele publicate.

HANGANU GABRIELA
București

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB

COLECȚIA

Povestiri

ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

Abonamentele la revista „Ştiinţă şi Tehnică" şi la colecţia de „Povestiri ştiinţifico-fantastice" se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituţii şi de la sate, secţiile de difuzare a presei, precum şi de către factorii şi oficiile poştale.

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU

• • SEPTEMBRIE 1962